

Sygn. akt VI U 3030/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Ewa Milczarek

Protokolant – st. sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2020 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: J. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 5 sierpnia 2019 r., znak: (...)

w sprawie: J. B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rekompensatę

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. B. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 1 lipca 2019 r.,
- 2) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 3030/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 sierpnia 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., po rozpoznaniu wniosku J. B. z dnia 9 lipca 2019 roku, odmówił mu przyznania prawa do rekompensaty, albowiem na dzień 1 stycznia 2009 roku ubezpieczony nie udowodnił 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Organ rentowy uwzględnił staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 7 lat, 11 miesięcy i 4 dni (tj. okres od dnia 2 kwietnia 1984 roku do dnia 5 marca 1992 roku). Nie uwzględnił natomiast okresów od dnia 1 września 1971 roku do dnia 31 marca 1984 roku oraz od dnia 6 marca 1992 roku do dnia 31 marca 2002 roku, ponieważ ubezpieczony nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach bądź o szczególnym charakterze.

Odwołanie od ww. decyzji złożył J. B., zaskarżając ją w całości. W uzasadnieniu odwołania wniósł on o zaliczenie do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu pracy w (...) Kombinacie Budowlanym (...) Zakładzie (...) w B. od dnia 1 września 1971 roku do dnia 31 marca 1984 roku, w tym również okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 30 kwietnia 1974 roku do dnia 9 maja 1976 roku. Wskazał, że ww. Zakładzie pracował na stanowisku

betoniarza – zbrojarza, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a praca ta wskazana jest w Wykazie A, Dziale V, pozycji 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku jako praca w szczególnych warunkach. W ww. Zakładzie pracował też na stanowisku cieśli, wykonując prace na wysokości, a praca ta należy do prac w szczególnych warunkach (Wykaz A, Dział V, poz. 5). Dodał, że w okresie od dnia 6 marca 1992 roku do dnia 31 stycznia 2002 roku pracował w (...) Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku betoniarza i okres ten również powinien podlegać uwzględnieniu do stażu pracy w szczególnych warunkach. Wobec powyższego odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie mu prawa do rekompensaty.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując argumentację zaprezentowaną w treści zaskarżonej decyzji.

Na rozprawie w dniu 13 lutego 2020 roku ubezpieczony częściowo zweryfikował swe stanowisko w sprawie, wnosząc o zaliczenie do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu pracy w (...) Kombinacie Budowlanym (...) Zakładzie (...) w B. po zakończeniu okresu nauki zawodu od dnia 22 czerwca 1973 roku do dnia 31 marca 1984 roku, w tym okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. B. urodził się w dniu (...). Ukończył (...) Szkołę Budowlaną, uzyskując zawód zbrojarza – betoniarza. W 1983 roku zdobył dyplom mistrza w zawodzie cieśli.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 10 lipca 2019 roku ubezpieczony wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z wnioskiem o przyznanie mu prawa do emerytury wraz z rekompensatą z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

/dowód: wniosek o emeryturę, k. 1 – 4 v. akt/

W okresie od dnia 1 września 1971 roku do dnia 31 marca 1984 roku ubezpieczony pracował w (...) Kombinacie Budowlanym (...) w Zakładzie (...) w B., początkowo na stanowisku ucznia zawodu betoniarza – zbrojarza, a następnie na stanowisku betoniarza – zbrojarza, w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie od dnia 2 kwietnia 1984 roku do dnia 5 marca 1992 roku ubezpieczony pracował w Zakładach (...) w Budowie (...) z siedzibą w P. na stanowisku zbrojarza – betoniarza w pełnym wymiarze czasu pracy. W całym tym okresie ubezpieczony wykonywał prace w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie od dnia 6 marca 1992 roku do dnia 31 stycznia 2002 roku ubezpieczony był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. na stanowisku betoniarza w pełnym wymiarze czasu pracy.

Od dnia 1 lutego 2002 roku do dnia 31 lipca 2003 roku pracował w Przedsiębiorstwie (...) (...)z siedzibą w B. na stanowisku betoniarza w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie od dnia 1 sierpnia 2003 roku do dnia 6 kwietnia 2007 roku ubezpieczony pracował w Przedsiębiorstwie Budowlano – (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. na stanowisku betoniarza w pełnym wymiarze czasu pracy. Od dnia 25 sierpnia 2006 roku do dnia

31 marca 2007 roku korzystał z urlopu bezpłatnego, a od dnia 2 kwietnia 2007 roku do dnia 6 kwietnia 2007 roku miał nieusprawiedliwioną nieobecność w pracy.

Od dnia 1 września 2008 roku do dnia 29 stycznia 2010 roku ubezpieczony był zatrudniony w (...) S.A. z siedzibą w B. na stanowisku montera zbrojenia budowlanego w pełnym wymiarze czasu pracy.

/dowód: umowa o zatrudnieniu robotnika młodzieżowego, k. 6 – 8 akt ZUS; świadectwo pracy, k. 13 – 13 v. akt ZUS; świadectwo pracy, k. 14 – 14 v. akt ZUS; świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, k. 15 akt ZUS;

świadczenie pracy, k. 16 – 16 v. akt ZUS; świadczenie pracy, k. 17 – 17 v. akt; świadczenie pracy, k. 18 – 18 v. akt ZUS; świadczenie pracy, k. 19 – 19 v. akt ZUS/

W początkowym okresie zatrudnienia w (...) Kombinacie Budowlanym (...) w Zakładzie (...) w B. ubezpieczony od dnia 1 września 1971 roku do dnia 21 czerwca 1973 roku pracował na stanowisku ucznia zawodu betoniarka – zbrojarka na podstawie umowy o zatrudnieniu robotnika młodzieżowego. Uczęszczał on wówczas do przykładowej szkoły zawodowej. W pierwszej klasie szkoły zawodowej ubezpieczony dwa dni odbywał praktyk zawodowych, a trzy dni uczęszczał na zajęcia lekcyjne, a od drugiej klasy odbywał trzy dni praktyk i dwa dni uczęszczał na zajęcia lekcyjne.

Następnie od dnia 22 czerwca 1973 roku ubezpieczony pracował w tym Kombinacie na podstawie umowy o pracę na stanowisku betoniarka – zbrojarka, w pełnym wymiarze czasu pracy. Od dnia 30 kwietnia 1974 roku do dnia 9 maja 1976 roku ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową. Do pracy wrócił w dniu 10 maja 1976 roku na dotychczasowe stanowisko.

Zarówno przed powołaniem do służby wojskowej, jak i po jej odbyciu ubezpieczony pracował przy szalunkach i zbrojeniach fundamentów pod bloki mieszkalne (m.in. w B. na Osiedlu (...) czy na F.). Była to stała praca w pełnym wymiarze czasu pracy, a często w godzinach nadliczbowych. Zdarzało się, że ubezpieczony wykonywał również prace ciesielskie, które były przygotowaniem do wykonania prac betoniarskich. Prace ciesielskie polegały na przygotowaniu szalunków drewnianych, do których następnie wkładano zbrojenia i które następnie zalewano betonem. Prace ciesielskie stanowiły nieodłączną część prac zbrojarka – betoniarka. Prace te są niezbędne do przeprowadzenia dalszych prac zbrojeniowo – betoniarskich (muszą być zawsze przeprowadzone przed zbrojeniem i zalaniem zbrojenia betonem). Ubezpieczony na wykonanie prac ciesielskich przeznaczał około 20 – 30% dobowego czasu pracy. Ubezpieczony pracował w brygadzie 6 – 8 osobowej i każdy członek brygady miał uprawnienia zbrojarka, betoniarka i cieśli. Nie miał dłuższych przerw w zatrudnieniu. Nie otrzymywał od pracodawcy dodatków za pracę w szczególnych warunkach ani też nie otrzymał świadectwa pracy w szczególnych warunkach.

/dowód: zeznania odwołującego J. B., nagranie audio, k. 42 akt, k. 64 – 65 akt; akta osobowe odwołującego J. B. z (...) Kombinatu (...), załącznik do akt/

W całym okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) ubezpieczony pracował na stanowisku zbrojarka betoniarka. Jego bezpośrednim przełożonym był brygadzysta M. B.. W jednej brygadzie pracowali cieśle, zbrojarka, betoniarka i cała brygada zajmowała się wykonywaniem sieci ścieków sanitarnych w zakresie robót żelbetonowych. Najpierw wykonuje się prace zbrojarskie, a następnie betoniarskie. Ubezpieczony wykonywał prace zbrojarskie i betoniarskie. Była to jego główna praca ubezpieczonego. Zdarzało się, że ubezpieczony wykonywał też prace ciesielskie, które służyły do przygotowania fragmentu robót niezbędnych do przeprowadzenia prac betoniarskich (polegały na przygotowaniu formy do betonowania, czy przygotowaniu szalunków drewnianych bądź stalowych). Ubezpieczony pracował przez 8 godzin dziennie. Prace ciesielskie zajmowały mu około 30% dobowego czasu pracy. Ubezpieczony nie miał dłuższych przerw w zatrudnieniu. Nie otrzymywał od pracodawcy dodatku za pracę w szczególnych warunkach, ani nie zostało mu wydane świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach.

/dowód: zeznania świadka M. B., k. 63 – 64 akt; zeznania odwołującego J. B., nagranie audio, k. 42 akt, k. 64 – 65 akt; akta osobowe odwołującego J. B. z (...) Przedsiębiorstwa (...), załącznik do akt/

Decyzją z dnia 5 sierpnia 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury powszechnej od dnia 1 lipca 2019 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

/dowód: decyzja ZUS z dnia 5 sierpnia 2019 r., k. 34 – 36 akt ZUS/

Podstawę ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie stanowiły dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, w tym w także w aktach rentowych ZUS oraz w dokumentacji osobowej ubezpieczonego J. B. z okresu zatrudnienia w (...) Kombinacie Budowlanym (...) oraz w (...) Przedsiębiorstwie (...). Wiarygodność tych dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu, a i żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności, jak i prawdziwości zawartych w nich

informacji. Jako wiarygodne Sąd ocenił też zeznania świadka M. B. oraz zeznania odwołującego J. B. złożone na okoliczność warunków, rodzaju i zakresu wykonywanej przez ubezpieczonego pracy w ww. zakładach w spornych okresach, charakteru tej pracy, jak i wymiaru czasu pracy, a zeznania te korespondują wzajemnie ze sobą, jak i z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. B. okazało się zasadne.

Zgodnie z dyspozycją art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018r., poz. 1924) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat (ust. 1). Rekompensata nie przysługuje jednak osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 2). W myśl art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę, a rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Istotę rekompensaty ustawodawca określił w art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych jako odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze dla osób, które nie nabydą prawa do emerytury pomostowej. Celem tego przepisu jest przyznanie odszkodowania za rzeczywistą utratę określonych uprawnień, co oznacza, że musi on dotyczyć tylko tych ubezpieczonych, którzy ze względu na niespełnienie choćby jednego ustawowego warunku (wieku, ogólnego stażu emerytalnego) nie mogli skorzystać z dotychczasowych regulacji i nabyć prawa do emerytury w wieku niższym niż powszechny wiek emerytalny, a także nie mogą skorzystać z regulacji nowych, przewidzianych ustawą o emeryturach pomostowych (M. Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych [w:] K. Antonów, Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz, Warszawa 2014; wyr. SA w Gdańsku z dnia 31 marca 2016r., III AUa 1899/15, LEX nr 2044406).

Przy ustalaniu okresu pracy w szczególnych warunkach stosuje się analogiczne zasady, jak dla wcześniejszej emerytury określone

w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który to przepis w ust. 2 stanowi, że dla celów ustalenia uprawnień do wcześniejszej emerytury za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Z kolei w myśl art. 32 ust. 4 ustawy, wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Zgodnie z § 4 ww. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W myśl § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia okresy pracy w szczególnych warunkach, na podstawie posiadanej dokumentacji, stwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy. W postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie obowiązują jednak ograniczenia dowodowe występujące w postępowaniu przed organem rentowym. Sąd Okręgowy

– w toku postępowania zainicjowanego odwołaniem – nie może ograniczyć możliwości udowodnienia, że dana praca wykonywana była w szczególnych warunkach, jedynie do świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach

wystawionych według ustalonego w przepisach wzorca, lecz powinien wszelkimi dostępnymi dowodami wskazanymi przez strony postępowania dokonać oceny faktycznie wykonywanych czynności pracowniczych w spornym okresie oraz warunków wykonywanej pracy. Zgodnie z treścią art. 473 § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodów ze świadków i z przesłuchania stron.

W przedmiotowej sprawie spór pomiędzy stronami dotyczył tego, czy na dzień 1 stycznia 2009 roku ubezpieczony J. B. legitymuje się 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, czego pochodną stało się ustalenie prawa do rekompensaty.

Organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okres 7 lat, 11 miesięcy i 4 dni (tj. od dnia

2 kwietnia 1984 roku do dnia 5 marca 1992 roku). Natomiast odwołujący domagał się uzupełnienia tak obliczonego stażu pracy o dalsze okresy: od dnia 22 czerwca 1973 roku do dnia 31 marca 1984 roku w (...) Kombinacie Budowlanym (...) Zakładzie (...) w B. po zakończeniu okresu nauki zawodu, w tym okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej oraz od dnia 6 marca 1992 roku do dnia

31 stycznia 2002 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...), w których to wykonywał prace zbrojarza – betoniarza, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w szczególności dokumentacji pracowniczej zawartej w aktach osobowych, jak i zeznań świadka M. B. oraz zeznań odwołującego J. B. prowadzi do wniosku, że ubezpieczony wykazał niezbędny okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Charakter pracy ubezpieczonego w (...) Kombinacie Budowlanym (...) oraz w (...) Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku zbrojarza – betoniarza uzasadnia twierdzenie, że prace przez niego wykonywane należy zakwalifikować jako prace w warunkach szczególnych wymienione w Wykazie A, Dziale V, poz. 4 załącznika do Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze (prace zbrojarskie i betoniarskie w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych). Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że do głównych zadań ubezpieczonego w okresie zatrudnienia w ww. zakładach należało wykonywanie zbrojeń i zalewanie ich betonem, przy czym w (...) Kombinacie (...) były to fundamenty pod budowę bloków mieszkalnych, a w (...) Przedsiębiorstwie (...) sieci ścieków sanitarnych. W obu ww. zakładach prace zbrojarsko – betoniarskie zajmowały zdecydowaną część dobowego czasu pracy ubezpieczonego (około 70 – 80%), zaś pozostałą część czasu pracy przeznaczał on na prace ciesielskie, które polegały na przygotowaniu drewnianych bądź metalowych szalunków, w których to następnie ubezpieczony układał zbrojenie i zalał je betonem. Prace ciesielskie stanowiły zatem przygotowanie do wykonania dalszych prac, a więc stanowiły niejako nieodłączną część prac zbrojarsko – betoniarskich (bez przygotowania szalunków nie można było ułożyć zbrojenia i zalać go betonem). Sąd podziela w pełni pogląd zaprezentowany w judykaturze, zgodnie z którym, jeżeli pracy w szczególnych warunkach towarzyszą inne czynności pracownicze, warunek pełnego zatrudnienia należy odnosić tylko do tych czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na czynniki szkodliwe dla zdrowia i uwzględniać w wymiarze czasu pracy tylko te inne czynności, które są ściśle związane z pracą w szczególnych warunkach, stanowiąc integralną część tej pracy, albo są wykonywane incydentalnie, w rozmiarze nieznaczającym dla wymiaru pracy w warunkach szczególnych (por. wyr. SA w Łodzi z dnia 12 lutego 2019 r., III AUa 197/18, LEX nr 2665806). W ocenie Sądu Okręgowego wykonywane przez ubezpieczonego prace ciesielskie stanowiły integralną część prac zbrojarsko – betoniarskich, bez których wykonanie prac zbrojarsko – betoniarskich nie byłoby możliwe. Co więcej, prace ciesielskie miały charakter marginalny pod względem czasowym w stosunku do prac zbrojarsko – betoniarskich (zajmowały one około 20% - 30% dobowego czasu pracy ubezpieczonego). Prace zbrojarskie, betoniarskie i ciesielskie ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie), a czasem zdarzało się, że wykonywał je ponad normatywny czas pracy.

Nie ma też podstaw do tego, aby do stażu pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnić okresu odbywania przez odwołującego zasadniczej służby wojskowej w czasie zatrudnienia w (...) Kombinacie (...). Powiększony skład Sądu Najwyższego w uchwale z dnia 16 października 2013 roku w sprawie o sygn. akt

II UZP 6/13 (LEX nr 1385939) stwierdził, że: „Czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia

21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku) zalicza się – na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej)”. Sąd Najwyższy wyraził m.in. pogląd, że podstawy zaliczenia okresu służby wojskowej do okresu pracy w warunkach szczególnych (szczególnym charakterze), należy poszukiwać nie tylko w przepisach normujących prawo do świadczeń, a więc obecnie w ustawie emerytalnej i rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, ale w tym zakresie znajdują zastosowanie również przepisy normujące służbę wojskową, tj. ustawa z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony RP (Dz. U. Nr 44, poz. 220 z późn. zm.) oraz przepisy wykonawcze do niej, w tym zwłaszcza rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318 z późn. zm.), które regulowało w sposób szczegółowy uprawnienia żołnierza, który w terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby zgłosił powrót do zakładu pracy i w wyniku tego podjął w nim zatrudnienie. W myśl § 5 ust. 1 tego rozporządzenia żołnierzowi wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Z przepisów tych wynika, że – pod warunkiem w nim wskazanym – okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby. Przepis art. 108 ust. 2 ustawy o powszechnym obowiązku obrony został nieznacznie zmieniony z dniem

1 stycznia 1975 roku przez art. X pkt 2 lit. c ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku – Przepisy wprowadzające Kodeks pracy, Dz. U. Nr 24, poz. 142 z późn. zm.) i zgodnie z jego nowym brzmieniem, czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wliczał się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Poważniejsza zmiana nastąpiła w brzmieniu przepisów ujętym w tekście jednolitym (Dz. U. z 1979 r. Nr 18, poz. 111). Zmianie uległa numeracja poszczególnych jednostek redakcyjnych ustawy, a także brzmienie niektórych przepisów. W myśl

art. 120 ust. 1, pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Jednocześnie pracownikowi, który podjął pracę lub złożył wniosek o skierowanie do pracy po upływie trzydziestu dni od zwolnienia ze służby wojskowej, czas odbywania służby wliczał się do okresu zatrudnienia tylko w zakresie wymiaru urlopu wypoczynkowego i wysokości odprawy pośmiertnej oraz uprawnień emerytalno-rentowych (art. 120 ust. 3). Pomimo kolejnych, licznych zmian redakcyjnych ustawy o powszechnym obowiązku obrony, w dalszym ciągu obowiązywało zawarte w art. 120 ust. 1 i 3 ustawy „wliczanie” okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych. Zostało ono usunięte dopiero z dniem

21 października 2005 roku (por. wyrok SN z dnia 6 lutego 2014 r.,

II UK 349/12, LEX nr 1660824).

Skoro zatem odwołujący J. B. przed powołaniem do służby wojskowej wykonywał prace w szczególnych warunkach i po powrocie ze służby prace te kontynuował w tym samym zakładzie pracy, a jednocześnie przerwa pomiędzy zakończeniem służby wojskowej, a powrotem do pracy nie przekroczyła 30 dni, zasadnym jest zaliczenie do stażu pracy w szczególnych warunkach również okresu odbywania tej służby (tj. od dnia 30 kwietnia 1974 roku do dnia 9 maja 1976 roku).

Sumując okresy wskazane przez odwołującego ze stażem pracy w szczególnych warunkach uwzględnionym przez organ rentowy, należy dojść do wniosku, że odwołujący legitymuje się 15 – letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wobec powyższego, odwołujący J. B. spełnia wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania mu prawa do rekompensaty i zarazem nie zachodzi względem niego którakolwiek z przesłanek negatywnych (nie nabył on prawa do emerytury wcześniejszej ani prawa do emerytury pomostowej). Dlatego też zaskarżona decyzja ZUS okazała się być wadliwa i – jako taka – podlegała zmianie poprzez przyznanie ubezpieczonemu prawa do rekompensaty od dnia 1 lipca 2019 roku, tj. od miesiąca, w którym odwołujący złożył wniosek o przyznanie mu prawa do rekompensaty.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy w Bydgoszczy,
na podstawie art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Ponadto zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a cytowanej ustawy, przyznając odwołującemu prawo do rekompensaty, Sąd zobowiązany był do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego w zakresie nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie nie istniały podstawy do obciążenia organu rentowego odpowiedzialnością za nieprzyznanie odwołującemu prawa do rekompensaty, albowiem wykazanie 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przed Sądem.

Mając powyższe na uwadze, zgodnie z przepisem art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS a contrario, należało postanowić jak w punkcie 2 sentencji.

Sędzia Ewa Milczarek